

MÁILMMI TEÁHTERBEAIVVI JULGGAŠTUS

Njukčamánu 27. beaivve 2019

Carlos Celdrán, Kuuba

Suomagillii: Tarja Roinila

Sámegillii: Neeta Jääskö

Ovdal go mun ieš morránin teáhtera máilbmái, mu meaštárat ledje jo doppe. Sii ledje huksen iežaset dálu dego maid iežaset poetihka iežaset eallima rašes vuodu ala. Mánngasa ilá šat oba dovdet dahje muitet; sii barge jaskatvuodas, vuollegis hárhjehallansáliin ja dálu dievva geahččiid ovddas, ovdal go mánngga jagi barggu ja fámolaš olahusaid maŋŋá sirdásedje gulul lávdeguoraide ja jávke. Go mun áddejin, ahte mu eallima bargu ja vuorbi livččii guorrat sin luottaid, áddejin maiddái, makkár guoskkaheaddji ja áidnalunddot árbevieru ledjen sis fidnen: eallima aiddo dál, dá, ná, iige eará vuordámuš go hállu juksat ovttá áidna čađačuovgi bottaža, goas olmmoš gávnnada nuppiin teáhtersále seavdnjadadas alma eará dorvvu go lihkestaga ja deaivilis sáni muitalan duohtavuoha.

Do lea mu ruovttueanan, dain gávnnademiin, maida álbmot juohke eahkeda joavdá gávpoga iešguđet guovlluin juohkit minguin muhtin diimmu dahje minuhta. Mun huksen iežan eallima duoin áidnalunddot bottažiin, main mun in leat šat mun inge šat gillá iežan dihte, main mun riegádan ođđasit ja ádden, maid mearkkaša dahkat teáhtera: dan, ahte oažžu eallit buhtes, jávki duohtavuoda bottaid, goas diehtá, ahte buot maid mii lávddi alde lohkat ja bargat lea duohta ja speadjalastá min čiekŋalamos ja persovnnalamos hámi. Riika gos mun ja neavttárat leat ruovttus lea ráhkaduvvon duoin bottuin, go mii bálkestit hámaid ja retorihka eret eatge bala leamis dan man mii leat, baicca dohppet nubbi nuppi gieđas seavdnjadasa siste.

Teáhtera árbevierru lea horisontálalaš. Ii giige sáhte lohkat, ahte teáhter ásašii gosnu máilmmi guovddážiis, dihto gávpogis dahje finna viesus. Dat teáhter man mun lean njamman alcesan leavvá oaidnemeahttun kártii ja čohkke buot teáhtera dahkkiid eallimiid ja duodjedáiddu ovttá áidna lihkestahkii. Buot teáhtera meaštárat jápmet ja sii dolvot fárusteaset iežaset áidnalunddot fihhtema ja čábbodaga bottaid, sii buohkat jávket seammá láchkai, fidnekeahtá dađe stuorát jápmemeahttunvuoda, dán máilmmi rasttildeaddji suodjalusa dahje gudni. Teáhtera meaštárat dihtet dan, iige miige dovddastusaid leat dan sihkkarvuoda veardásaš, mii lea min barggu čiekŋalamos gáldu: dat ahte mii duddjot stuorra eahpesihkkarvuoda gasku duohtavuoda, mearkkašumi suoivvanasa, fámu ja friddjavuoda bottuid. Meaštáriin ii báze eará go diehtu, dahkkon buvttadusaid vurkemat, videot ja čuovgagovat, main oaidná dušše suoivvanasa das maid sii

duddjosedje. Ja álo duoin vurkemiin váilu geahččiid jávohis vástáduš, sin njuolggá áddejupmi das, ahte dan mii dál dáhpáhuvvá ii sáhte dahkat eará láhkai iige gávdat dán sále olggobealde: ahte dáppe juhkkajuvvon duohtavuohka lea vásáhus eallimis, moatte sekunda áigge šearradut go oba ieš eallinge.

Go mun áddejin, ahte teáhter lea jo alddis riika, olles máilmmi gokči stuorra riika, mu siste láttai mearráduš, mii seammás mearkkaša friddjavuohka. Mun lohken alccesan, ahte it galgga vuolgit doppe gos don leat, don it dárbbáš doamihit itge sirdásit gosage. Geahččit leat doppe gos don ealát iežat eallima. Doppe leat verddet ja ustibat geaid don dárbbášat báldásat. Juohke eallima beaivvi olles čadatmeahtun duohtavuohka lea dieppe, du iežat uvssa olggobealde. Duon gáddojuvvon lihkatmeahtunvuohkas don barggat iežat barggu, jođát ođđasit olles Odysseusa mátkki ja argonauhtaid fáro. Don leat lihkatmeahtun mátkkálaš, guhte fidnet duohta máilmmi deahtisvuohka ja nanusvuohka jođálmuvvat ain stuorát lektui.

Du mátkki mearri lea bodda, áidnalunddot gávnadeapmi iežat olbmui. Don mátkkoštát sin lusa, sin váimmu ja subjektiiivlaš vásáhusa guvlui. Don mátkkoštát sin siste, sin dovduin, muittuin, maid don vuot ealáskahtát. Dat lea vilda mátkki, man giige ii nagot mihtidit iige jávohuhttit. Giige ii maid nagot addit dasa dievasmearálaš dovddastusa. Dat lea mátkki du iežat čeardda govahallama čađa, dat lea siepman mii gilvojuvvo don doppelimus riikii: du geahččiid oamedovdui riikkavuložin, olmmožin, ehtalaš doaimbin. Dán dihte mun in vuolgge gosage baicca bisun ruovttus, iežan lagažiid luhtte, mahkáš ovtta sajis, ja barggan ijjaid beivviid, danin go mun lean oahppan johtilvuohka suollemasvuohka.